

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/112/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4419201692
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:4419201692.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudcov: JUDr. Janka Benkovičová a Mgr. Matúš Staríček, vo veci starostlivosti o toho času už plnoleté dieťa: Martina T., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, dieťa rodičov: matky - J. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXXX/XX, R., zastúpená: Mgr. Peter Magdálík, advokát, so sídlom Vajanského 1520, Galanta a otca - E. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. E., toho času E. F. XXX, T. H. T., Česká republika, o návrhu matky na zvýšenie výživného na maloleté dieťa, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 22P/207/2019 - 433 zo dňa 28.06.2021, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa r u š í a vec sa mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Galanta, ako súd prvej inštancie odvolaním napadnutým rozsudkom návrh zamietol (I. výrok). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (II. výrok).

2. Prvoinštančný súd vec právne posúdil podľa § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine (ďalej len „ZoR“) a dospel k záveru o nedôvodnosti návrhu. Mal preukázané, že na strane maloletej došlo k zmene pomerov. Maloletá bola v čase poslednej úpravy výživného žiačkou 1. ročníka základnej školy a v súčasnosti je študentkou 2. ročníka strednej školy v H.. Súd má za to, že zmena pomerov na strane maloletej nastala najmä s ohľadom na potreby maloletej súvisiacimi s nárastom veku, takisto k zvýšeniu výdavkov došlo aj v súvislosti s tým, že maloletá navštevuje strednú školu, býva na internáte, s čím je spojený vznik nového druhu výdavkov. Súd považoval vyčíslenie výdavkov zo strany matky za primerané, s výnimkou výdavkov na vreckové, ktoré považuje za vysoké, pričom je potrebné v danom prípade prihliadať k životnej úrovni oboch rodičov, ktorá neumožňuje také vysoké výdavky. Vzhľadom k uvedenému súd považoval za opodstatnené výdavky približne 180 Eur mesačne.

3. Čo sa týka pomerov matky, matka sa spolu so svojimi deťmi, maloletou E. a plnoletou dcérou presťahovala z rodinného domu v P. do bytu v R.. Čo sa týka príjmu matky, jej príjem mierne vzrástol, keď matka bola v čase posledného rozhodovania o výživnom nezamestnaná asi tri roky a poberala dáky v hmotnej núdzi vo výške 135 Eur. Matke bol priznaný invalidný dôchodok, ktorý je v súčasnosti vo výške 169,30 Eur. Počet vyživovacích povinností sa u matky nezmenil.

4. Otec stále ako v čase posledného rozhodnutia súdu o výživnom žije a pracuje v Českej republike. V čase posledného rozhodnutia žil otec so svojou manželkou v M. T. v byte patriacom manželke. V súčasnosti žije v T. H. T. v nájme, za ktorý otec platí mesačne 5.000 Kč. Otec pracuje v Českej republike, pričom jeho priemerný čistý mesačný príjem je za posledný rok zhruba 12.314,36 Kč, čo je cca 482,94 eur, čo znamená mierny nárast priemerného príjmu v porovnaní s posledným rozhodovaním súdu. Čo

sa týka počtu vyživovacích povinností, tieto sa nezmenili, otec má celkovo dve vyživovacie povinnosti, pričom v čase, keď súd naposledy rozhodoval o výživnom na maloletú vychádzal z toho, že otec má vyživovacia povinnosť voči maloletej C. vo výške 1.000 Kč. V súčasnosti je otec preukázateľne povinný platiť na maloletú C. M. sumu 2.000 Kč mesačne.

5. Súd pri rozhodovaní o návrhu matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca vychádzal z toho, že podľa zaužívanej súdnej praxe platí, že výživné, ktoré hradí povinný rodič, by malo predstavovať 20 - 30% jeho čistého príjmu. To znamená, že v danom prípade je možné postihnúť príjem otca vo výške od 96,58 Eur (20% zo sumy 482,94 Eur) do 144,88 Eur (30% zo sumy 482,94 Eur). Otec má v súčasnosti dve vyživovacie povinnosti v celkovej výške cca 178,43 Eur (100 Eur + 78,43 Eur), t.j. v súčasnosti je približne 37% príjmu otca určeného na výživné, teda už v súčasnosti presahuje suma, ktorú otec platí na výživné 30% jeho čistého príjmu. Zároveň súd poukazuje na to, že napriek vykonanému dokazovaniu sa súdu nepodarilo zistiť žiaden majetok otca s výnimkou nehnuteľností, ktoré otec vlastní na území Slovenskej republiky. Otec nevlastní nehnuteľnosti na území Českej republiky, vlastní iba nehnuteľnosti na území Slovenskej republiky, ktoré sú zaťažené exekučným záložným právom, pričom je iba podielovým spoluvlastníkom týchto nehnuteľností. Zároveň súd poukazuje na to, že otec všetky nehnuteľnosti nadobudol na základe dedenia, to znamená nenadobudol ich kúpnu zmluvou, čo by znamenalo, že otec by mohol disponovať finančnými prostriedkami. Zároveň z príjmu otca vyplýva, že otec dosahuje momentálne minimálnu mzdu, avšak ako uviedol otec, má stredoškolské vzdelanie bez maturity, a teda práca - operátor výroby, ktorú otec vykonáva, zodpovedá jeho vzdelaniu a kvalifikácii. V konaní zároveň nebolo preukázané, že by otec dosahoval vyšší príjem ako ten, ktorý bol v konaní preukázaný potvrdeniami od spoločnosti A. s.r.o..

6. Na strane maloletej došlo preukázateľne k zmene pomerov a k navýšeniu jej výdavkov, najmä v súvislosti s jej štúdiom na strednej škole, s tým, že matka vyčíslila bežné pravidelné výdavky maloletej približne vo výške 180 Eur. V danom prípade, ak sa k sume 100 Eur pripočíta výška prídavkov na dieťa (25,50 Eur), zostane matke platiť suma 54,50 Eur spolu s príležitostnými výdavkami maloletej. V súvislosti s uvedeným súd poukazuje na to, že aj matka má vyživovacia povinnosť k maloletej. Súd má za preukázané, že matka má zhoršený zdravotný stav, keď miera jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola ohodnotená na 50% a je na dlhodobej PN-ke. Sama matka však uviedla, že si hľadá prácu ako upratovačka, predavačka alebo pomocná sila v kuchyni a že by zvládla pracovať na kratší pracovný úväzok cca 4-5 hodín. To znamená, že by bola schopná dosiahnuť príjem rovnajúci sa aspoň polovici minimálnej mzdy, t.j. príjem približne vo výške 250 Eur, prípadne vyšší s tým, že v prípade ak matka dosiahne zdaniteľný príjem zo závislej činnosti aspoň vo výške 6-násobku minimálnej mzdy, vznikne jej nárok aj na vyplatenie daňového bonusu. Okrem toho súd poukazuje na to, že napriek tomu, že jediným príjmom matky je od 10/2020 invalidný dôchodok (169,30 Eur), matka vyčíslila iba výdavky na domácnosť na sumu 190 Eur (nájom 140 Eur, elektrina 20 Eur, plyn 10 Eur, TV a internet 20 Eur) a keď sa k tomu pripočíta splátka hypotéky (70 Eur), tak je to 260 Eur. V prípade ak by sa k príjmu matky (169,30 Eur) pripočítali rodinné prídavky na dve deti (51 Eur), výživné na maloletú (100 Eur), tak je príjem matky vo výške 320,30 Eur. (Čo sa týka výživného na plnoletú dcéru, táto suma patrí plnoletej dcére a vychádzajúcej z jej výšky má súd za to, že túto plnoletá dcéra spotrebuje na pokrytie svojich výdavkov.) Po odpočítaní výdavkov na byt a hypotéku tak matke ostane suma 60,30 Eur, ktorá by nepostačovala ani na zaplatenie internátu a výdavkov na stravu maloletej v škole. Zároveň matka uviedla, že všetky výdavky si platí zo svojho príjmu, platí si hypotéku 70 Eur, nemá žiadne exekúcie ani pôžičky a občas jej prispeje matka, ktorá je dôchodkyňa, avšak iba zeleninou alebo ovocím zo záhrady. Vzhľadom k uvedenému má súd za to, že matka musí mať okrem uvedeného príjmu aj iný príjem alebo finančnú rezervu, inak nie je možné, aby za tejto situácie matka nemala okrem hypotéky, ktorú matka spláca, žiadne dlhy ani exekúcie a pritom uhradila všetky výdavky.

7. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, zohľadniac nielen zmenu pomeru na strane maloletého dieťaťa, ale berúc do úvahy pomery na strane všetkých účastníkov konania, súd návrh matky na zvýšenie výživného zamietol.

8. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

9. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala matka v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f), g) a h) CSP a žiadala, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak,

že zvýši vyživovaciu povinnosť otca maloletého dieťaťa zo sumy 100 Eur, na sumu 200 Eur mesačne, počnúc odo dňa podania návrhu, t. j. odo dňa 15.3.2019, zaviazaje otca maloletého dieťaťa zaplatiť zročné výživné v sume rozdielu medzi otcom zaplateným výživným a súdom určeným výživným za obdobie od 15.3.2019 do právoplatnosti rozsudku, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a prizná matke maloletého dieťaťa nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, príp., aby odvolací súd v zmysle ust. § 389 ods. 1 CSP rozsudok Okresného súdu Galanta č. k. 22P/207/2019-433 zo dňa 28.6.2021 v napadnutých výrokoch I. a II. rozsudku zrušil a v zmysle ust. § 391 ods. 1 vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň matka maloletého dieťaťa navrhuje, aby jej súd priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

10. Ako bolo v konaní preukázané a ako to správne konštatuje aj konajúci súd prvej inštancie v napádanom rozsudku (str. 8 bod 30 odôvodnenia napádaného rozsudku) na strane maloletej došlo preukázateľne k zmene pomerov a k navýšeniu jej výdavkov, najmä v súvislosti s jej štúdiom na strednej škole. V tomto smere poukazuje matka maloletej najmä na to, že o výživnom na maloletú bolo naposledy rozhodované rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č. k. 17P/195/2009-26 zo dňa 23.11.2010, právoplatným dňa 20.1.2011, t. j. viac ako 10 rokov predtým dňom rozhodovania súdu prvej inštancie napádaným rozsudkom. Zvýšili sa aj výdavky v súvislosti so stravou, ošatením, obuvou, kozmetikou, voľnočasovými aktivitami maloletej a iné bežné výdavky, pričom tento nárast výdavkov je oproti stavu v roku 2010 aj pri zohľadnení zmeny veku maloletej markantný a nespochybniteľný.

11. Čo sa týka možností, schopností a majetkových pomerov na strane otca maloletej, tak tu matka maloletej poukazuje na to, že aj z výsluchu otca maloletej zo dňa 22.4.2021 prostredníctvom dožiadaného Okresného súdu v Mladé Boleslavi vyplynulo, že otec maloletej nemá žiadne výraznejšie zdravotné obmedzenie, okrem toho, že v novembri 2020 utrpel zlomeninu nohy. Otec podľa potvrdenia jeho zamestnávateľa A., s.r.o. zo dňa 26.4.2021 dosiahol za prvé 3 mesiace roka 2021 priemernú mesačnú čistú mzdu v sume 13.207,- Kč (t. j. cca 528,28 Eur), pričom podľa údajov doložených otcom v jeho podaní doručenom súdu dňa 9.6.2021, je príjem otca maloletej k uvedenému dňu za rok 2021 v priemere 13.528,- Kč (t. j. cca 541,12 Eur). Podľa údajov Českého statistického úradu bola priemerná hrubá mesačná mzda v Českej republike za obdobie prvého štvrťroka roku 2021 vo výške 35.285,- Kč (t. j. cca 1.411,40 Eur). To znamená, že pri zohľadnení toho faktu, že pri otcovej hrubej mzde v roku 2021 vo výške 15.200,- Kč (minimálna mzda v Českej republike pre rok 2021), mzda otca maloletej predstavuje príjem otca maloletej len na úrovni 41,89% priemernej mzdy v Českej republike. Otec maloletej žije v Českej republike už dlhodobo. Treba tiež zohľadniť, že hrubá mzda vyplácaná otcovi maloletej v Českej republike je na úrovni 15.200,- Kč, čo je minimálna mzda v Českej republike pre rok 2021 (podľa údajov Ministerstva práce a sociálnych vecí ČR - U.), pričom v roku 2020 poberal hrubú mzdu na úrovni 14.600,- Kč, čo bola stanovená minimálna mzda v Českej republike pre rok 2020. Za daných okolností je evidentné, že v možnostiach a schopnostiach otca maloletej ako zdravého, mladého muža, ktorý dlhodobo žije v Českej republike, čiže tam má vybudované už aj dostatočné zázemie, je určite to, aby za týchto podmienok dosahoval vyššiu ako stanovenú minimálnu mzdu pre Českú republiku, ktorá predstavuje len cca 41,89% priemernej mzdy v Českej republike, a to aj s ohľadom na to, že otec minimálnu mzdu poberá už dlhší čas.

12. Matka maloletej tiež zdôrazňuje, že otec maloletej sa o maloletú nikdy počas jej života nijak nestaral. Otec maloletej tejto neposkytuje žiadne plnenia, nekupuje jej žiadne darčeky, nijak jej neprispieva ani mimo sumy určeného výživného, dokonca ani na vianočné sviatky, narodeniny alebo meniny maloletej, príp. pri inej príležitosti, maloletej neposkytol žiaden darček ako ani jej nezablahoželal. Otec maloletej jej ani len riadne neplatí výživné, toto je v prospech maloletej dlhodobo vyplácané prostredníctvom Centra pre medzinárodnú ochranu detí a mládeže.

13. Na druhej strane matka maloletej poukazuje na to, že ona je invalidnou dôchodkyňou s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 50% v porovnaní so zdravou osobou, z ktorého titulu jej bol priznaný nárok na invalidný dôchodok, ktorý je u matky aktuálne vo výške 169,30 Eur mesačne. Zároveň je matka maloletej dlhodobo práceneschopná (cca 1 rok), pričom po ukončení PN má záujem sa zamestnať aspoň na kratší pracovný čas. Matka pre to, aby sa zamestnala robí všetky potrebné kroky, keďže si plne uvedomuje svoju zodpovednosť za výchovu a výživu svojich dvoch dcér. Aktuálne matka všetky finančné prostriedky, ktoré má k dispozícii, vynakladá na starostlivosť o svoje dve dcéry a o seba.

14. Matka maloletej poukazuje aj na ten fakt, že napádaný rozsudok Okresného súdu Galanta nie je dostatočne a riadne odôvodnený v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP, a to najmä v tom, že súd sa v konaní ako ani v odôvodnení napádaného rozsudku riadne nevysporiadal s možnosťami a schopnosťami otca maloletej ako zdravého mladého muža s vybudovaným zázemím na území Českej republiky dosahovať vyšší príjem ako minimálnu mzdu, ktorú dosahuje už dlhodobo.

15. Matka maloletej tiež poukazuje na to, že výrok o nároku na náhradu trov konania (výrok II. napádaného rozsudku) je aj po zohľadnení ust. § 55 CMP závislým výrokom od výroku vo veci samej. V tomto smere má matka maloletej za to, že pri zohľadnení vykonaného dokazovania, ako aj vyššie uvedených skutočností je s ohľadom na ust. § 55 CMP a okolnosti prejednávaneho prípadu spravodlivé, aby jej súd v tomto konaní priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

16. K odvolaniu matky sa vyjadril otec. Uviedol, že s návrhom matky na zvýšenie výživného na dcéru E. nesúhlasí. V súčasnosti má exekúciu na mzde a ostáva mu životné minimum. Platí výživné aj na druhé dieťa, ktoré má z druhovského vzťahu. V súčasnej dobe je v automobilovom priemysle zníženie dodávok pre zákazníkov a nedostatok práce spôsobuje, že sú doma a majú znížený príjem na 60%.

17. K odvolaniu matky sa vyjadril aj kolízny opatrovník. Uviedol, že zastáva názor, že nakoľko výška výživného na mal. dieťa (gen. ako vyššie) bola naposledy upravená rozsudkom OS Galanta zo dňa 23.11.2010, č. k. 17P/195/2009-26, právoplatným dňa 20.01.2011, t.j. pred viac než 10 rokmi, je prirodzené, že s pribúdajúcim vekom dieťaťa rastú aj náklady na jeho výchovu a výživu, menia sa ceny tovarov, potravín a iných nákladov, pribudli výdavky spojené s návštevou školy či trávením voľného času dieťaťa. V zmysle tzv. valorizačnej klauzuly už vývoj samotných životných nákladov je objektívnou okolnosťou, ktorá sama osebe môže odôvodniť zmenu výšky výživného.

18. Vzhľadom na vykonané dokazovanie v predmetnom konaní bolo preukázané, že matka sa o maloleté dieťa riadne stará, otec si svoju vyživovaciu povinnosť síce plní, avšak len prostredníctvom Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže a na výchove a výžive dieťaťa sa iným spôsobom nepodieľa, preto účelom výživného v tomto konkrétnom prípade je uhrádzanie priebežne sa vyskytujúcich bežných potrieb maloletej, ako aj ostatných potrieb na zabezpečenie jej všestranného vývoja, ktoré môžu mať nepravidelný charakter (napr. prázdninové pobyty dieťaťa, liečebné pobyty), prípadne charakter náhodných potrieb spôsobujúcich vznik nárazovo vyšších nákladov, než je výživné určené pre dané obdobie. Ďalej bolo preukázané, že otec nie je žiadnym spôsobom limitovaný svojím zdravotným stavom. Dodal, že rodič povinný výživou mal. dieťaťa by mal byť ako zodpovedná dospelá osoba schopný zabezpečiť si zodpovedajúci príjem tak, aby sa životná úroveň dieťaťa v čase nemenila k horšiemu.

19. Záverom v súlade s § 62 ods. 5 zákona o rodine, ktorého cieľom je zvyšovať plynule mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že potreby rodiča môžu byť uspokojované až následne, keď rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispeje k dostatočnej miere na potreby dieťaťa, konštatujeme, že povinnosťou rodiča je urobiť všetko pre to, aby životná úroveň dieťaťa po rozvode/ rozchode rodičov neklesala. Je potrebné si uvedomiť, že náklady na maloleté dieťa rastú úmerne s pribúdajúcim vekom dieťaťa a nielen matka, ale aj otec má povinnosť podieľať sa na týchto nákladoch primeraným výživným.

20. K vyjadreniu kolízneho opatrovníka sa vyjadrila matka. Uviedla, že s vyjadrením kolízneho opatrovníka v smere argumentácie svedčiacej o dôvodnosti návrhu matky dieťaťa na zvýšenie výživného na maloleté dieťa, uplatneného v tomto konaní, súhlasí. Má za to, že aj kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení vystihol okolnosti (vývoj samotných životných nákladov, vek dieťaťa, rast nákladov na maloleté dieťa, zdravotný stav otca dieťaťa, schopnosti a možnosti otca dieťaťa, neprispievanie na výživu maloletého dieťaťa nad rámec výživného, ...), ktoré tiež odôvodňujú zvýšenie výživného na maloleté dieťa v tomto prípade a zároveň potvrdzujú dôvodnosť podaného návrhu na zvýšenie výživného (ako aj podaného odvolania) zo strany matky dieťaťa. Aj vzhľadom na uvedené je odvolanie matky dieťaťa zo dňa 23.7.2021 proti rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 22P/207/2019-433 zo dňa 28.6.2021 dôvodné.

21. Matka sa vyjadrila i k vyjadreniu otca. Uviedla, že s vyjadrením otca dieťaťa v celom rozsahu nesúhlasí. Otec dieťaťa vo svojom stručnom vyjadrení argumentuje tým, že má na plat exekúciu, má

ďalšiu vyživovaciu povinnosť a tým, že v automobilovom priemysle nastalo zníženie odvolávok pre zákazníka a pre nedostatok práce zostávajú doma na 60%.

22. V tomto smere sa matka dieťaťa odvoláva aj na svoju argumentáciu, ktorú uviedla vo svojom odvolaní zo dňa 23.7.2021, ako aj vo svojom vyjadrení zo dňa 23.9.2021. Čo sa týka výdavkov otca na jeho exekúciu, tak poukazuje na to, že v zmysle § 62 ods. 5 zákona o rodine má výživné na maloleté dieťa prednosť pred inými výdavkami rodičov, a teda aj pred exekučnými výdavkami otca dieťaťa. Z argumentácie otca, použitej v jeho vyjadrení, nie je ďalej zrejmé, či otec dieťaťa je aktuálne krátkodobo alebo dlhodobo „doma z práce na 60%“ alebo sa takáto situácia u neho občas prihodí ako ani to či, resp. ako dlho trvá tento stav, ako často sa to stáva, či je to trvalý stav alebo len prechodný stav a pod. Preto nie je zrejmé, ako by mal konajúci súd toto tvrdenie otca zohľadniť pri rozhodovaní o výživnom na maloleté dieťa, príp. aký to má dopad na celkové príjmy otca dieťaťa a na jeho majetkové pomery. Otec dieťaťa tieto okolnosti v podanom vyjadrení absolútne nevysvetlil ako ani nepredložil k uvedenému žiadne doklady. Za daných okolností konajúci súd toto tvrdenie otca nevie nijak verifikovať, príp. posúdiť jeho závažnosť, a teda pri svojom rozhodovaní ho konajúci súd nevie ani nijak zohľadniť. Čo sa týka druhej vyživovacej povinnosti otca dieťaťa, tak táto okolnosť otca dieťaťa nijak nezbavuje jeho zákonnej povinnosti riadne, včas a v zodpovedajúcej výške prispievať aj na výživu jeho mal. dcéry E. T., čo je práve predmetom tohto konania.

23. Žiadne z vyššie uvedených tvrdení otca dieťaťa však nijak nespochybňuje ten fakt, že výživné na mal. E. T. bolo naposledy upravené rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č. k. 17P/195/2009-26 zo dňa 23.11.2010, právoplatným dňa 20.1.2011, t. j. viac ako 10 rokov pred dňom rozhodovania súdu prvej inštancie napádaným rozsudkom. Ďalej tieto tvrdenia otca dieťaťa nespochybňujú ani tie skutočnosti, že otec dieťaťa stanovené výživné (100,- Eur mesačne) dobrovoľne neplatí a toto výživné musí byť maloletému dieťaťu k rukám jeho matky, dlhodobo vyplácané cestou Centra pre medzinárodnú ochranu detí a mládeže. Otec dieťaťa o maloletú nikdy neprejavoval žiaden záujem, naposledy ju videl cca pred 17 rokmi (mala vtedy asi 6 mesiacov), nikdy sa nijak nestaral o jej výchovu a výživu, neinformoval sa na ňu, nikdy jej neposkytoval žiadne plnenia (ani len bežné darčeky alebo aspoň blahoželaní na narodeniny, meniny a sviatky) ako ani sa o ňu nijak inak nikdy nezaujímal, a teda je v podstate len jej „formálnym otcom“, pričom všetku starostlivosť, výchovu a výživu maloletej počas celého jej života vždy poskytovala výlučne matka dieťaťa. Ďalšia okolnosť, ktorú súd riadne nezohľadnil sú možnosti a schopnosti otca dieťaťa dosahovať zodpovedajúci príjem jeho veku, zdravotnému stavu, vzdelaniu, ktoré okolnosti je súd povinný pri rozhodovaní zohľadniť v súlade s ust. § 62 ods. 2, § 75 ods. 1 a ďalších ustanovení zákona o rodine. Otec maloletej je mladý (38-ročný) muž bez akýchkoľvek zdravotných obmedzení, pričom za tohto stavu dlhodobo deklaruje len dosahovanie minimálnej mzdy v podmienkach Českej republiky (15.200,- Kč v hrubej mzde), ktorá sa ani zďaleka nepribližuje priemernej hrubej mzde v Českej republike, ktorá bola len v prvom štvrtroku roku 2021 vo výške 35.285,- Kč, t. j. otec dieťaťa dlhodobo deklaruje príjem, ktorý nedosahuje ani len polovicu priemernej hrubej mzdy v Českej republike.

24. Je teda jednoznačne v možnostiach a schopnostiach otca dieťaťa dosahovať vyšší príjem ako minimálnu mzdu, a to najmä po zohľadnení faktu, že otec maloletej žije v Českej republike dlhodobo, má tam vybudované zázemie, je to mladý, zdravý a perspektívny človek, ktorý nemá žiadne pracovné obmedzenia. Za týchto okolností argumenty súdu, obsiahnuté v napádanom rozsudku, ako aj argumenty otca, obsiahnuté v jeho vyjadrení k odvolaniu matky dieťaťa, ohľadom nedôvodnosti návrhu matky na zvýšenie výživného na maloleté dieťa neobstoja, a práve naopak je daný dôvod na zvýšenie výživného na maloleté dieťa, tak ako to navrhuje matka dieťaťa v tomto konaní, keďže to odôvodňuje najmä zmena pomerov a potrieb maloletého dieťaťa za ostatných viac ako 10 rokov od posledného rozhodnutia o výživnom (zmenu potrieb dieťaťa konštatuje aj súd v napádanom rozsudku), pričom zvýšenie výživného v tomto rozsahu zodpovedá aj možnostiam a schopnostiam otca dieťaťa ako rodiča povinného platiť výživné na svoje maloleté dieťa.

25. Matka dieťaťa tiež poukazuje na to, že od rozhodnutia súdu prvej inštancie napádaným rozsudkom sa zmenili aj jej aktuálne pomery, a to v tom smere, že jej bol na základe rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky č.: NZI/OPPnKŤZP/PČ/SOC/2021/60967-4 zo dňa 16.8.2021 vydaný preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Aj uvedené potvrdzuje fakt, že jej reálne možnosti zvýšiť si svoj príjem nad rámec vyplácaného invalidného dôchodku v sume 169,30 Eur mesačne sú výrazne obmedzené a sťažené.

26. K vyjadreniu matky sa vyjadril otec. Uviedol, že s návrhom matky na zvýšenie výživného na dcéru Martinu nesúhlasí. V súčasnosti má exekúciu na mzde a ostáva mu životné minimum. Platí výživné aj na druhé dieťa, ktoré má z druhovského vzťahu. Hľadá si novú prácu, kde budú lepšie platové podmienky, ale má problémy s bývaním.

27. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie matky bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez väznanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď dospel k záveru, že odvolanie matky je dôvodné.

28. Po oboznámení sa s obsahom spisu a s odvolaním napadnutým rozhodnutím prvoinštančného súdu odvolací súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie nie je vecne správne, pretože prvoinštančný súd sa pri rozhodovaní o zvýšení vyživovacej povinnosti otca dopustil nesprávneho právneho posúdenia veci, tiež nie je zrozumiteľné, presvedčivé a logickým spôsobom sa nevysporiada so všetkými relevantnými skutkovými i právnymi otázkami a aspektmi, a teda nespĺňa zákonné kritériá odôvodnenia uvedené v ustanovení § 220 ods. 2 CSP.

29. Procesný postup súdu znamenajúci porušenie práva na spravodlivý proces je jedným zo zákonných dôvodov pre zrušenie rozhodnutia. Obsah práva na spravodlivý proces je pomerne široký a medzi jeho zložky patrí (okrem iných) aj právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami sporu zo strany súdu a právo na spravodlivé prejednanie veci, ktorého súčasťou je i právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

30. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 222/2009 zo dňa 26. februára 2010). Nesprávnym právnym posúdením (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP) sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo 4/2009).

31. Podľa § 35 CMP, súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

32. Podľa § 36 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

33. Podľa § 37 CMP, súd si môže osvojiť zhodné skutkové tvrdenia účastníkov, ak nemá pochybnosti o ich pravdivosti, len ak nie sú v rozpore s vykonaným dokazovaním.

34. Podľa § 62 ods. 1 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne, alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

35. Podľa § 63 CMP, v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

36. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

37. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

38. Na odôvodnené potreby oprávneného bezprostredne vplyvajú schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Ak sú tieto obmedzené, je zrejmé, že odôvodnenými budú môcť byť len bežné potreby nepresahujúce obvyklú základnú mieru potrieb oprávneného. Naopak pri vyššej životnej úrovni povinného môžu pod odôvodnené potreby spadať napr. vyššie uvedená tvorba úspor, ktorá síce nie je nevyhnutná, avšak môže dopomôcť k rozvoju oprávneného dieťaťa. Rozhodujúce sú vždy reálne zárobkové možnosti povinného dané ako jeho subjektívnymi vlastnosťami (vzdelaním, skúsenosťami, fyzickými možnosťami), tak objektívnymi skutočnosťami, ako je najmä prítomnosť pracovných príležitostí. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného súd prihliada na druhej strane i vtedy, ak povinný bez náležitého odôvodnenia na seba berie neprimerané majetkové riziká, pochybne investuje, berie nevýhodné pôžičky, príp. sa vzdá lepších zárobkov, výhodnejšieho zamestnania a pod. Pri zmene zamestnania povinného na zamestnanie s nižším zárobkom súd povinne skúma okolnosti, za ktorých k uvedenej zmene došlo, a najmä či k nej došlo z dôležitých dôvodov, napr. zo zdravotných dôvodov povinného. V opačnom prípade by sa pri určovaní výživného vychádzalo zo schopností a možností povinného pred takouto zmenou zamestnania, resp. z majetkových pomerov, ktoré by tento mal, ak by svoj majetok nevystavoval neprimeraným majetkovým rizikám. Súd by v takomto prípade nemal brať ohľad na pokles príjmu povinného a pri určení výživného by mal vychádzať zo stavu, ako keby k zmene zamestnania povinného nedošlo.

39. Zmenu pomerov v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine možno definovať ako stav odlišný od stavu, ktorý bol rozhodujúci pri predchádzajúcom rozhodovaní. Zásadne musí ísť o zmenu závažnejšieho charakteru, teda o zmenu podstatnú a trvalú. Ak je pred súdom takáto zmena pomerov preukázaná, či na strane oprávnených detí alebo povinných rodičov, je opodstatnený záver súdu pre zvýšenie výživného, resp. zníženie výživného.

40. Podstatná zmena pomerov musí byť v súdnom konaní dostatočne preukázaná, takže súd musí preto podrobne skúmať pomery na strane účastníkov v čase pôvodného rozhodnutia o výživnom a porovnať ich s aktuálnymi pomermi. Povinnosťou súdu je predovšetkým podrobne porovnať zmenu odôvodnených potrieb na strane dieťaťa (detí) vo vzťahu k primeranosti určeného výživného, životnej úrovne rodičov s poukazom na vek, zdravotný stav, schopnosť starať sa o seba, pravidelné, ako aj náhodné výdavky dieťaťa (detí) v súvislosti so školskou dochádzkou, zdravotnou starostlivosťou, ako aj jeho kultúrnymi, športovými a inými voľno-časovými aktivitami. Rovnako na strane povinných osôb súd musí porovnávať a preukazovať ich aktuálne schopnosti, možnosti a majetkové pomery za účelom ich porovnania s pomermi v čase ostatného rozhodovania, aby mohol dospieť k záveru buď o podstatnej zmene pomerov, prípadne k záveru, že k zmene pomerov nedošlo, a to v súvislosti s príjmami rodičov, počtom ich vyživovacích povinností, osobných a materiálnych pomerov v nadväznosti na vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, vedomosti, pracovné skúsenosti, ako aj situáciu na trhu práce a podobne. Majetkové pomery treba posudzovať komplexne, nakoľko zahŕňajú jednak majetok povinného ako objektívnu kategóriu, a jednak jeho životný štandard, ktorým sa prezentuje navonok.

41. Pri zmene pomerov je nutné prihliadať ku všetkým okolnostiam, ktoré majú podstatný vplyv na posúdenie výšky vyživovacej povinnosti, a ktoré sa závažnejším spôsobom prejavili v pomeroch účastníkov konania v porovnaní s ich pomermi v čase ostatnej úpravy. Musia byť spoľahlivo zistené okolnosti rozhodujúce pre pôvodne stanovené výživné a okolnosti rozhodujúce pre stanovenie výživného v čase, keď sa rozhoduje o novej úprave.

42. Na strane povinného sa prihliada najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

43. Z obsahu spisu vyplýva, že predmetom konania bolo zvýšenie výživného na toho času už plnoleté dieťa osobe povinnej platiť výživné - otcovi. Prvoinštančný súd pri posudzovaní návrhu matky, uviedol, že podľa zaužívanej súdnej praxe platí, že výživné, ktoré hradí povinný rodič, by malo predstavovať 20 - 30% jeho čistého príjmu. To znamená, že v danom prípade je možné postihnúť príjem otca vo výške od 96,58 Eur (20% zo sumy 482,94 Eur) do 144,88 Eur (30% zo sumy 482,94 Eur). Otec má v súčasnosti dve vyživovacie povinnosti v celkovej výške cca 178,43 Eur (100 Eur + 78,43 Eur), t.j. v súčasnosti je približne 37% príjmu otca určeného na výživné, teda už v súčasnosti presahuje suma, ktorú otec platí na výživné 30% jeho čistého príjmu. Okresný súd tiež poukázal na to, že z príjmu otca vyplýva, že otec dosahuje momentálne minimálnu mzdu, avšak ako uviedol otec má stredoškolské vzdelanie bez maturity, a teda práca - operátor výroby, ktorú otec vykonáva, zodpovedá jeho vzdelaniu a kvalifikácii. V konaní zároveň nebolo preukázané, že by otec dosahoval vyšší príjem ako ten, ktorý bol v konaní preukázaný potvrdeniami od spoločnosti A. s.r.o.. Konštatoval zmenu pomerov na strane v tom čase maloletej a navýšenie jej výdavkov, najmä v súvislosti s jej štúdiom na strednej škole.

44. Odvolací sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie v tom, že na strane maloletej došlo preukázateľne k zmene pomerov a k navýšeniu jej výdavkov, najmä v súvislosti s jej štúdiom na strednej škole. Je však nutné sa stotožniť aj s argumentáciou odvolateľky, ktorá poukázala na to, že súd neskúmal možnosti a schopnosti osoby povinnej platiť výživné. Sám skonštatoval, že otec dosahuje momentálne minimálnu mzdu, keď otec má stredoškolské vzdelanie bez maturity, a teda práca - operátor výroby, ktorú otec vykonáva, zodpovedá jeho vzdelaniu a kvalifikácii.

45. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká, zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Obdobné negatívne dopady na možnosť platiť výživné, aké má konanie povinného, ktorým sa sám bez vážneho dôvodu (nie v dôsledku objektívnych príčin ním nezavinených), vzdal doterajšieho výhodnejšieho zamestnania (s vyšším príjmom) a zamenil ho za zamestnanie menej výhodné, kde dosahuje nižší príjem (§ 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine), má úmyselné protiprávne konanie povinného majúce znaky trestnej činnosti, za ktoré bol vzatý do väzby a následne mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu alebo až strate jeho príjmov. Aj v takom prípade je namieste uplatnenie princípu potenciality príjmov. Skutočnosť, že takýmto konaním sa povinný vzdal objektívnej možnosti platiť výživné, nemôže byť na úkor oprávneného. Opačný výklad ustanovenia § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine by viedol k absurdným dôsledkom, medzi iným k tomu, že povinný by sa svojím úmyselným násilným konaním voči oprávnenému s následnou väzbou a právoplatným uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody „zbavil“ (alebo mohol „zbaviť“) svojej vyživovacej povinnosti. (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 20.2.2019, sp. zn. 3 Cdo 236/2018)

46. Vychádzajúc z obsahu spisu dospel odvolací súd k záveru, že prvoinštančný súd vec nesprávne právne posúdil aplikáciou § 75 ods. 1 ZoR, pretože nezohľadnil možnosti a schopnosti otca dosahovať vyšší príjem než má. Ide o osobu, ktorá nemá zdravotné ťažkosti, a ktorá má v Českej republike vytvorené zázemie. Vzhľadom na jeho vzdelanie, pri ktorom dosahuje iba minimálnu mzdu, je dôvodným skúmať, z akého dôvodu a čo mu bráni nájsť si prácu s vyšším príjmom, najmä pokiaľ si je vedomý svojich vyživovacích povinností. Súd prvej inštancie neskúmal, či otec mal snahu nájsť si prácu lepšie platenú, pretože už dlhodobo dosahuje príjem na úrovni životného minima, aká je priemerná mzda za obdobnú prácu a obdobných podmienok v ČR a prípadne v danej lokalite so zohľadnením na vek a podmienky osoby povinnej z výživného. V danom prípade súd predčasne a nesprávne posúdil jeho zárobkové možnosti. Hoci z príjmu už teraz má platiť vyššiu sumu, než je zaužívaná praxou, nespornou je tá skutočnosť, že na strane maloletej prišlo k výraznej zmene pomerov a v čase posledného rozhodnutia, keď súd pri výške výživného zohľadňoval jeho príjem (cca 428 eur), ale aj ďalšiu vyživovaciu povinnosť, ktorú mal i v čase posledného rozhodnutia o výživnom, považoval za primerané, aby výška vyživovacej povinnosti na v tom čase maloletej E. bola 100 eur. Otec si v čase posledného výživného musel byť

vedomý toho, že výdavky vtedy na maloletú E. sa s ohľadom na vek budú iba zvyšovať. Súd prvej inštancie konštatoval mierny nárast jeho príjmu v porovnaní s posledným rozhodovaním súdu. Súd však aj dotazom na zamestnávateľa, by mal zisťovať, aký príjem dosahujú zamestnanci v uvedenom odbore a s danou dĺžkou praxe, ako má otec toho času už plnoletej dcéry, keď je zrejme, že otec je zamestnaný cez pracovnú agentúru, ktoré profitujú z tejto činnosti. Otec uviedol, že iná práca neprichádza do úvahy z dôvodu ubytovania. Je však dôvodné posúdiť, aký príjem by dosahoval, ak by bol zamestnaný na inej pozícii zodpovedajúcej jeho vzdelaniu, veku a pod., resp. i u iného zamestnávateľa, aké by boli výdavky s cestovaním za prácou, prípadne ďalšie okolnosti, ktoré by mohli mať vplyv na možnosti otca prispievať na výživu dcéry vyššou sumou.

47. Pokiaľ súd prvej inštancie vychádzal z toho, že matka má vyšší príjem, než uvádza, ide o objektívnu okolnosť, avšak treba zohľadniť aj to, že z jej strany ide o osobnú starostlivosť o dcéru a napokon i to, že otec nevyvíja žiadnu snahu a záujem o dcéru, pričom výživné je podľa tvrdenia matky dlhodobo vyplácané prostredníctvom Centra pre medzinárodnú ochranu detí a mládeže.

48. Pretože súd prvej inštancie v súvislosti s rozhodovaním o zmene vyživovacej povinnosti otca na dcéru náležite nezistil skutočný stav veci (§ 35 CMP), nevykonal dôkazy potrebné na posúdenie možností a schopností otca a navyše sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia veci, odvolaciu súdu nezostávala iná možnosť, ako rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušiť a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

49. Úlohou súdu prvej inštancie bude náležite zistiť a posúdiť reálne možnosti a schopnosti otca dosahovať vyšší príjem, tak ako je už i vyššie naznačené, ale zároveň zohľadniť a porovnať majetkové a sociálne pomery u oboch rodičov tak v čase posledného rozhodovania výživného a tiež i v súčasnosti a tiež i výdavky maloletej v čase posledného rozhodnutia. Iba dôsledným porovnaním všetkých relevantných skutočností majúciich vplyv na výšku výživného, je možné posúdiť návrh matky na zmenu vyživovacej povinnosti. Po riadnom zistení skutočného stavu veci opätovne rozhodne o návrhu matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti na dcéru, pričom prihliadne na všetky okolnosti majúce vplyv na rozhodnutie vo veci. Skutkové zistenia z vykonaného dokazovania primeraným spôsobom uvedie v odôvodnení svojho rozhodnutia, tak aby spĺňalo náležitosti riadneho odôvodnenia rozhodnutia podľa § 220 ods. 2 CSP.

50. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (391 ods. 2 CSP).

51. Senát krajského súdu uvedené uznesenie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

a) ktorému súdu je určené,

b) kto ho robí,

c) ktorej veci sa týka,

d) čo sa ním sleduje a

e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1 000,- eur (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo

na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).